VN2025-002708

bc oost

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

B&W

Voordracht voor de College vergadering van 18 maart 2025

Portefeuille: Democratisering (inclusief Bestuurlijk stelsel) (17)
Financiën (36)

Agendapunt: B17

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de uitwerking van versterkte zeggenschap van dagelijks besturen en stadsdeel-/bestuurscommissie welke gebundeld is in de Leidraad zeggenschap

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen van de belangrijkste activiteiten om de ambitie 'versterken van de positie en de zeggenschap van het lokaal bestuur' in de praktijk te brengen:
    - Uitwerken van de 22 taken gemandateerd aan de dagelijks besturen in de stadsdelen en bestuurscommissie in het stadsgebied Weesp met als doel duidelijkheid over:
        - Rol en verantwoordelijkheid
        - Beïnvloedingsruimte
        - Sturingslijnen
        - Werkwijze en instrumentarium
    - Verduidelijken van de toepassing van het budgetbestedingsadviesrecht van de stadsdeelcommissies.
    - Verbeteren van de bestuurlijke samenwerking welke randvoorwaardelijk is om het bestuurlijk stelsel goed te laten werken.
    - Deelname van de dagelijks bestuurders aan het voorjaarsnota- en begrotingsproces zodat zij vanuit hun rol en verantwoordelijkheid financiële knelpunten en/of ambities kunnen bespreken.
2. Kennis te nemen van de adviezen van stadsdeelcommissies en dagelijks besturen inclusief reactie van het bestuurlijk team.
3. In te stemmen met de Leidraad zeggenschap waarin de gemaakte afspraken over de versterkte zeggenschap zijn gebundeld.
4. In te stemmen met de raadsinformatiebrief om de gemeenteraad te informeren over de uitwerking van de versterkte zeggenschap inclusief de afdoening van motie 550 (16 oktober 2023).
5. In te stemmen met de bijbehorende commissievoordracht.
6. Kennis te nemen van de vervolgstappen voor verdere implementatie.

Kernboodschap

Het college zet samen met dagelijks besturen in op het versterken van de positie en zeggenschap van het lokaal bestuur. Dit heeft geleid tot praktische uitwerkingen en voorstellen van hetgeen op hoofdlijnen is bepaald in de verordening op stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022. Deze zaken worden vastgelegd in een leidraad. Het betreft de uitwerking van de 22 aan het dagelijks bestuur en bestuurscommissie Weesp gemandateerde taken, de verdere uitwerking van het budgetbestedingsadviesrecht van commissies, het verbeteren van de bestuurlijke samenwerking en deelname van dagelijks bestuurders aan het voorjaarsnota- en begrotingsproces. Dit is nodig om samen de stad goed te kunnen besturen en leefbaar te houden voor alle Amsterdammers.

Bestuurlijke achtergrond

In 2021 en 2022 heeft de raad ingestemd met een aantal verbeteringen in het bestuurlijk stelsel. Het nieuwe college en de nieuwe dagelijks besturen hebben daaropvolgend afgesproken over hoe samen te werken in deze bestuursperiode. In oktober 2022, januari en juni 2023, en september 2024 zijn de raad en de stadsdeelcommissies geïnformeerd over de stappen die het college en dagelijks besturen zetten om de (financiële) zeggenschap van het lokaal bestuur te versterken. Daarbij gaat het om voorstellen om de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking te verbeteren. Daarnaast zijnde budgetten voor de uitvoering van taken die aan de dagelijks besturen van de stadsdelen zijn opgedragen (artikel 20 en 31) inzichtelijk gemaakt.

In september 2023 heeft het college de hoofdlijnen van de versterking van de financiële zeggenschap vastgesteld. De hoofdlijnen hiervan zijn:

- De bij verordening bepaalde DB-taken - vanuit een beslissende of uitvoerende rol - kennen een budget. Deze worden als zodanig gelabeld en opgenomen in de begroting (cf art 31)
- Verdeling van schaarse mensen en middelen vindt plaats in de PHO's op basis van inzetplannen.
- DB-ers hebben positie en rol in het VJN proces vanuit hun verantwoordelijkheid voor de taken en de gebiedsopgaven.

Bestuurlijke prioriteit

Met de bestuursopdracht is invulling gegeven aan de ambitie uit het coalitieakkoord om de zeggenschap van het lokaal bestuur te versterken.

Wettelijke grondslag

- Artikel 83 en 149 van de Gemeentewet
- Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022

Onderbouwing besluit

Ad 1 en 3

De gemaakte afspraken ter versterking van het lokaal bestuur zijn gebundeld in de *Leidraad zeggenschap in de dagelijkse praktijk*. Het is een overzicht en uitleg hoe ons bestuurlijk stelsel in de dagelijkse praktijk werkt; wie welke rol heeft en wat men van elkaar kan verwachten. De volgende onderwerpen komen aan bod in de leidraad:

Verduidelijken 22 taken

In de verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022 zijn 22 taken vastgesteld waar het lokaal bestuur een rol in heeft. Voor elke taak is het volgende in kaart gebracht:

a. Rol en verantwoordelijkheid (beslissen, mede beslissen, uitvoeren, adviseren)
b. Beïnvloedingsruimte (welke middelen zijn gekoppeld aan de taak en hoe wordt de schaarste in mensen en middelen verdeeld)
c. Sturingslijnen (bestuurlijke tafels zoals PHO's)
d. Instrumentarium (inzetplannen)

De uitwerking is voor elke taak vastgesteld in het betreffende portefeuillehoudersoverleg (PHO). Daarbij stond centraal of:

- de uitwerking en financiële doorrekening per taak juist en volledig is;
- de huidige werkwijze voldoende invulling geeft aan de (financiële) zeggenschap van de dagelijks bestuurders en de samenwerking tussen dagelijks bestuurders en de wethouders.

Toepassing budgetbestedingsadviesrecht

Bij de besluitvorming over het nieuwe bestuurlijk stelsel is vanuit de gemeenteraad aangedrongen op een sterkere positie van de stadsdeelcommissies. Met het verduidelijken van de 22 taken van het DB is ook duidelijk waar de richtinggevende en controlerende taak van de commissies over gaat. Dit is vastgelegd in artikel 31 van de verordening.

Het dagelijks bestuur betrekt de commissie tijdig bij het formuleren van de stadsdeelprioriteiten – zoals de gebiedsopgaven – ten aanzien van een bepaalde taak. Commissies kunnen gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over de inzet van de budgetten waar het dagelijks bestuur over beslist of mede met het college over beslist. Per taak echter varieert hoe direct of indirect de invloed van een DB is op de besteding van het budget. Dit bepaalt ook de reikwijdte van het advies daarover van een commissie.

Verbeteren bestuurlijke samenwerking

Samenwerking en afstemming *tussen* dagelijks besturen en *mét* het college is een noodzakelijk voorwaarde voor een doelmatige en doeltreffende inzet van (schaarse) mensen en middelen. Voor taken waar dagelijks besturen beslissingsbevoegd en uitvoeringsverantwoordelijk zijn, moeten er gezamenlijk keuzes gemaakt worden over de inzet van mensen en middelen.

De plek om als verantwoordelijk collegelid en dagelijks bestuurders gezamenlijk keuzes te maken en te prioriteren is het portefeuillehoudersoverleg (PHO). Deze bestuursperiode maken we stappen in het effectiever maken van deze overleggen.

Deelname dagelijks bestuurders aan voorjaarsnota- en begrotingsproces

Dagelijks bestuurders nemen deel aan het voorjaarsnota- en begrotingsproces zodat zij vanuit hun rol en verantwoordelijkheid financiële knelpunten en/of ambities kunnen bespreken. Dit gebeurt vanuit 2 perspectieven, namelijk vanuit de taakverantwoordelijkheid van de dagelijks besturen (de 22 taken) en de vastgestelde

gebiedsopgaven. De input wordt besproken in de PHO's. Op basis van de uitkomsten van het PHO bepaalt de vakwethouder langs de lijn van het betreffende programma de input voor de collegebesprekingen.

Ad 2

De leidraad is met dagelijks bestuurders besproken op bestuurdersconferenties evenals met commissieleden in een werksessie. Zowel dagelijks bestuurders als commissieleden hebben de mogelijkheid gekregen advies uit te brengen op de concept leidraad. Deze adviezen zijn meegenomen in de totstandkoming van het document dat nu voorligt.

Ad 4 en 5

Conform toezegging wordt de gemeenteraad middels bijgevoegde commissievoordracht en raadsinformatiebrief geïnformeerd over de uitwerking van de versterkte zeggenschap van het lokaal bestuur. Onderdeel van deze brief is de afdoening van motie 550 van lid Van Renssen, Wehkamp, Minderhoud, Havelaar en Kabamba inzake standaardiseren advies stadsdeelcommissie. De motie

bestaat uit twee onderdelen waarvan het eerste onderdeel over bindend adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten is uitgevoerd. Er is een proces opgesteld waarbij de stadsdeelcommissie altijd om advies wordt gevraagd bij de gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarop de uitgebreide procedure van toepassing zal worden verklaard. Dit proces is vastgelegd in een processchema en geïmplementeerd in de ambtelijke organisatie. De gemeenteraad is hierover eerder geïnformeerd via de raadsinformatiebrief d.d. 07-12-2023 inzake afdoening toezeggingen TA2023-001106 en TA2023-001230. Deze raadsinformatiebrief is ter kennisname is aangenomen in de commissie RO van 7 februari 2024.

Het tweede onderdeel betreft de vraag te onderzoeken of er bij andere taken en bevoegdheden van het DB (zoals opgenomen in de aangepaste bijlagen van de verordening) ook standaard advies moet worden gevraagd en naar aanleiding daarvan de werkwijze aan te passen. Dit onderdeel van de motie gaat over de taken van de dagelijks besturen en het advies dat de stadsdeelcommissies en bestuurscommissie Weesp kunnen geven. Dit is ook van toepassing op andere taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur. Met de uitwerking van de 22 taken en het budgetbestedingsadviesrecht is voor alle taken inzichtelijk gemaakt welke afspraken hierover zijn gemaakt. Daarmee biedt de *Leidraad zeggenschap* de handvatten voor de werkwijze.

Ad 6

In de leidraad zijn de afspraken en werkwijze op hoofdlijnen opgenomen. De komende periode worden er per PHO gesprekken gevoerd over de bestuurlijke samenwerking. Naast de technische randvoorwaarden en procesafspraken die nodig zijn voor een goed werkend PHO wordt ook aandacht besteed aan de inhoud. Dit betekent dat op de taken afspraken gemaakt worden hoe met elkaar te prioriteren en schaarste te verdelen. Daarnaast worden deze afspraken en inzichten meegenomen in de voorbereiding van de nieuwe bestuursperiode.

Met het bestuurlijk team (BT) wordt een werkvorm afgesproken zodat de bestuurlijke betrokkenheid behouden blijft en de vervolgstappen ambtelijk goed ondersteund worden.

Participatie

De uitwerking van de versterkte zeggenschap van het lokaal bestuur is een bestuurlijk traject geweest dat is voorgelegd aan zowel dagelijks bestuurders als stadsdeelcommissieleden en leden van de bestuurscommissie Weesp.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

NVT

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Informeren van de gemeenteraad over de uitwerking versterkte zeggenschap

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-011081	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-014258	Bestuurlijke reactie adviezen leidraad.pdf (pdf)
AD2025-014259	Leidraad zeggenschap in de praktijk.pdf (pdf)
AD2025-014260	Commissievoordracht versterken zeggenschap lokaal bestuur.pdf (pdf)
AD2025-014261	Raadsinformatiebrief versterken zeggenschap lokaal bestuur_def.pdf (pdf)
AD2025-014298	Bijlage bij leidraad deel 3 Uitwerkingen taken.pdf (pdf)
AD2025-014299	Advies (pdf)
AD2025-016053	B - 17 Democratisering (inclusief Bestuurlijk stelsel) (17) 550_23 Motie Van Renssen cs.pdf (pdf)
AD2025-016279	B - 17 Getekende brief VN2025-002708.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten